

Передмова

Реалізація Російською Федерацією агресивних зовнішньополітичних цілей, спрямованих проти України, має системний та комплексний характер, зокрема в інформаційній сфері.

З метою деструктивного інформаційного впливу, маніпуляцій суспільною думкою російські спецслужби інфільтрують в український і світовий інформаційний простір назви, терміни та словосполучення, за допомогою яких намагаються легітимізувати псевдодержавні утворення на Сході України, спробу анексії Криму, просувати російські пропагандистські стратегії.

Глосарій містить перелік назв, термінів та словосполучень, які рекомендовано для використання органами державної влади та місцевого самоврядування, дипломатичними представництвами України, засобами масової інформації, організаціями громадського сектору у зв'язку з тимчасовою окупацією Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та окремих районів Донецької і Луганської областей.

Глосарій підготували Апарат РНБО України та Центр протидії дезінформації у співпраці з Національною академією наук України, Офісом Президента України, Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим, Міністерством оборони України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури та інформаційної політики України, Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерством внутрішніх справ України, Офісом Генерального прокурора, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України та Державною прикордонною службою України.

I. Загальна термінологія

№	Фейк / кліше	1-й варіант	2-й варіант
1	Київська влада (хунта)	Українська держава, Україна	Уряд України, офіційні представники України
2	На Україні	В Україні	
3	В Донбасі	На Донбасі	
4	Ближнє зарубіжжя	Пострадянський простір	Нова Східна Європа (щодо країн, розташованих у Європі)
5	Анексовані території України	Тимчасово окуповані території України	
6	Заручник	Необхідно розрізняти терміни «цивільні заручники» або «військовополонені»	
7	Державний переворот (заколот, кольорова революція) 2014 р. в Україні	Революція Гідності	Євромайдан

8	Воз'єднання Криму та Севастополя з Росією, «приєднання Криму», «повернення Криму»	Тимчасова окупація (Росією) Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (Кримського півострова)	Російське вторгнення в Крим. Захоплення Росією Криму
9	Громадянська війна в Україні Внутрішній конфлікт в Україні Українська криза	Збройна агресія Росії проти України. Акт російської (територіальної) агресії у порушення Статуту ООН	Російсько-українська війна Російська війна проти України Військове вторгнення/інтервенція РФ
10	Українсько-російський конфлікт	Збройна агресія Росії проти України	Російсько-український (воєнний) конфлікт
11	Збройні формування України Карателі Армія Києва	Українські силовики Українські військовослужбовці, учасники Операції об'єднаних сил (АТО/ООС)	Збройні Сили України, ЗСУ Національна гвардія Національна поліція (і т.п. залежно від контексту)
12	Республіка Крим та Севастополь, місто РФ федерального значення	Тимчасово окупована територія України, Автономна Республіка Крим та м. Севастополь	Тимчасово окупований Кримський півострів
13	Агресія України проти громадян Донбасу	З 14.04.2014 до 30.04.2018 – АТО (Антитерористична операція) З 30.04.2018 – ООС (Операція об'єднаних сил)	Відбиття агресії Росії проти України

II. Тимчасово окуповані Автономна Республіка Крим та м. Севастополь

№	Фейк / кліше	1-й варіант	2-й варіант
14	Материкова Росія та Крим	Росія та тимчасово окупований Крим	
15	Кримська влада Міністерства та відомства Республіки Крим	Російська окупаційна адміністрація Криму	Окупаційна влада Криму
16	Воз'єднання Криму/ і міста Севастополя з РФ «Приєднання Криму»,	Збройна агресія Росії проти України в Криму	Російське вторгнення в Крим Захоплення Росією Криму та міста Севастополя

	«повернення» («в рідну гавань»)		Тимчасова окупація Криму та міста Севастополя
17	Анексія Криму та міста Севастополя	Тимчасова окупація Автономної Республіки Крим та міста Севастополя Збройна агресія Росії проти України в Криму	Спроба анексії Автономної Республіки Крим та міста Севастополя
18	«Русская весна» в Криму	Збройна агресія Росії проти України в Криму Тимчасова окупація АР Крим та міста Севастополя	Російське вторгнення в Крим Захоплення Росією Криму Організовані Росією громадські акції, спрямовані на захоплення Криму
19	Референдум в Криму та місті Севастополі 16 березня 2014 року Волевиявлення народу Криму та міста Севастополя	Так званий «референдум 16 березня 2014 року» стосовно статусу АР Крим та міста Севастополя (незаконний, неконституційний, імітаційний)	Спосіб легітимізації тимчасової окупації АР Крим (неофіційно – Криму/Кримського півострова) та міста Севастополя
20	(Російсько-український) кордон у Криму Державний кордон між Україною та Республікою Крим	Адміністративна межа з тимчасово окупованою Автономною Республікою Крим (Кримським півостровом)	Адміністративна межа з тимчасово окупованою Автономною Республікою Крим
21	«Ввічливі люди» («вежливые человечки»)	Окупаційний контингент збройних сил Росії у Криму	Російські силовики, російський спецназ, учасники російської спецоперації з окупації Криму
22	Енергетична, водна, економічна (торгова) блокада Криму	Тимчасове (до деокупації) припинення товарообігу, електро- та водопостачання до Криму	Допускається: енергетична, водна, економічна блокада Криму у відповідь на тимчасову окупацію півострова Росією
23	Експорт та імпорт товарів та послуг з/в Республіки (-у) Крим	Незаконне вивезення та ввезення товарів і послуг з/в АР Крим та міста Севастополя	Торгівля з тимчасово окупованим Кримом з порушенням норм українського законодавства

24	Кримський міст	Незаконно збудований мостовий перехід між тимчасово окупованою АР Крим та РФ через Керченську протоку	Так званий «Кримський міст»
25	Магістральний газопровід «Краснодарський край-Крим»	Незаконно збудований газопровід між тимчасово окупованою територією АР Крим та РФ	Газопровід, збудований з порушенням українського законодавства

III. АТО/ООС в ОРДЛО

№	Фейк / кліше	1-й варіант	2-й варіант
26	ДНР/ЛНР Донецька народна республіка/ Луганська народна республіка Народні республіки Донбасу, самопроголошені республіки, невизнані республіки	ОРДО/ОРЛО Окремі райони Донецької/Луганської областей України ОРДЛО	Тимчасово окуповані території Донецької/Луганської областей Тимчасово непідконтрольні уряду України (владі України/Україні) території Донецької та Луганської областей
27	Територія самопроголошених ДНР/ЛНР	Тимчасово окупована територія у Донецькій та Луганській областях	Територія ОРДЛО
28	Державні утворення (у контексті ОРДЛО)	Окупаційні адміністрації	
29	Референдуми щодо незалежності ДНР і ЛНР	Псевдореферендуми	
30	Конфлікт Києва з Донецькою/Луганською областями (ДНР/ЛНР і т. п.)	Збройна агресія Росії проти України Російсько-український конфлікт, який Росія ініціювала, фінансує та яким керує	Російсько-український конфлікт (у якому Росія є стороною), який розпочався з окупації Криму та продовжується в ОРДЛО
31	Спеціальний / особливий статус Донбасу	Особливий порядок місцевого самоврядування в ОРДЛО	
32	Закон про особливий статус Донбасу	Закон України «Про особливий порядок	

		місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей»	
33	Народ Донбасу	Мешканці ОРДЛО, що перебувають під тимчасовою окупацією Росії	Мешканці тимчасово окупованих районів Донеччини та Луганщини Мешканці непідконтрольних уряду територій України
34	Посади управлінських органів ДНР/ЛНР	Представники окупаційної адміністрації РФ в ОРДЛО	«Так звані», у лапках («міністр», «депутат»)
35	Міністерства та відомства ДНР/ЛНР	«Міністерства» та «відомства» окупаційної адміністрації РФ в ОРДЛО	Так звані «міністерства» та «відомства» колабораціоністської влади на тимчасово окупованих РФ територіях ОРДЛО. Маріонеткові (фейкові) «міністерства» та «відомства»
36	Ополчення Донбасу	Незаконні збройні формування (НЗФ), організовані РФ на території ОРДЛО	Іррегулярні збройні формування РФ на території ОРДЛО
37	Народна міліція ДНР/ЛНР	Підконтрольні та керовані Росією незаконні збройні формування (НЗФ) Бойовики та найманці РФ Окупанти	Окупаційний контингент (окупаційні війська) Росії на територіях ОРДЛО
38	1-й та 2-й армійські корпуси ДНР/ЛНР	Російські регулярні з'єднання і підрозділи, підпорядковані Міністерству оборони РФ та іншим силовим відомствам РФ	Окупаційний контингент (окупаційні війська) Росії на територіях ОРДЛО
39	Російські добровольці, відставники, відпускники	Окупаційний контингент (окупаційні війська) Росії на територіях ОРДЛО	Командири, радники, інструктори, персонал складної військової техніки російських регулярних з'єднань та підрозділів, розташованих в ОРДЛО і підпорядкованих

			Міністерству оборони РФ та іншим силовим відомствам РФ
40	Представники сил самооборони ДНР/ЛНР/ Донбасу Армія Донбасу, ополченці, повстанці	Учасники російських регулярних з'єднань, підпорядкованих Міністерству оборони РФ та іншим силовим відомствам РФ	Найманці, терористи, бойовики
41	Контактна група з врегулювання ситуації на Україні	Тристороння контактна група (ТКГ) з мирного врегулювання ситуації в Донецькій та Луганській областях	
42	Представники Донбасу/ ДНР – ЛНР у ТКГ	Запрошені до роботи в ТКГ особи у складі російської делегації	Колаборанти, залучені Росією у переговорний процес, щоб імітувати представлення населення ОРДЛО
43	Вимушений переселенець з ДНР/ЛНР	Внутрішньо переміщені особи (ВПО)	
44	Паспорт ЛНР. Паспорт ДНР Паспорт громадянина ЛНР. Паспорт громадянина ДНР Громадяни ЛНР Громадяни ДНР	Так звані документи, видані російською окупаційною адміністрацією	
45	Державний кордон ДНР і ЛНР	Тимчасово неконтрольована ділянка державного кордону України з РФ в ОРДЛО Лінія розмежування у Луганській та Донецькій областях	Кордон України з РФ в ОРДЛО
46	Блокування поставок води, електроенергії, товарів в ДНР/ЛНР Економічна блокада Донбас	Тимчасове припинення постачання води, електроенергії та товарообігу з ОРДЛО	
47	Підприємства ДНР/ЛНР	Захоплені підприємства (незаконно експропрійовані)	Торгівля товарами (ведення бізнесу) із порушенням українського

		українські активи) в ОРДЛО	законодавства
48	Експорт та імпорт товарів та послуг з/в ДНР/ЛНР	Незаконне вивезення/ввезення товарів та послуг за межі ОРДЛО	
49	Видобуток корисних копалин на території ДНР/ЛНР	Здійснення протиправної діяльності з видобутку корисних копалин в ОРДЛО	Незаконний видобуток корисних копалин на захоплених підприємствах в ОРДЛО
50	Нацбатальйони, воєнізовані формування українських націоналістів	Добровольчі батальйони	
51	Демаркаційна лінія	Лінія розмежування	Лінія зіткнення
52	Буферна зона між республіками ЛНР і ДНР та Україною	Міжпозиційний простір на ТОТ ДЛО	
53	Лінія зіткнення/розмежування (линія соприкосновения /разграничения) сторін в українському збройному конфлікті	Лінія бойового зіткнення між підрозділами ООС ЗС України та російськими окупаційними військами	Зона безпеки
54	Пункти пропуску на кордоні з Кримом (ДНР/ЛНР)	Контрольні пункти в'їзду-виїзду	

IV. Термінологія, пов'язана з пропагандою та політикою історичної пам'яті

№	Фейк / кліше	1-й варіант	2-й варіант
55	Русский мир, Русский православный мир	«Русский мир», «русский православный мир»	Ідеологія (доктрина) «русского мира»
56	Малоросія	Україна	
57	Новоросія, Південно-Східна Україна, Південний Схід України, Донбас (інші штучні топоніми, якими Росія	Назви конкретних областей: Донецька, Харківська, Миколаївська тощо	Назви конкретних історичних територій України: Слобожанщина, Донеччина, Луганщина, Приазов'я, Причорномор'я

	намагається розширити сприйняття географії конфлікту)		
58	Велика Вітчизняна Війна	Друга світова війна	Радянсько-німецька війна

V. Термінологія щодо іноземних країн

№	Фейк / кліше	1-й варіант	2-й варіант
59	Прибалтика Прибалтійські республіки	Держави Балтії	
60	Білорусія	Білорусь	
61	Придністровська Молдавська Республіка	Придністровський регіон Молдови Лівобережжя Молдови	Тираспольська адміністрація Придністровський регіон Молдови, що перебуває під контролем Росії
62	Республіка Абхазія	Окупована Росією грузинська територія, Абхазія	
63	Південна Осетія	Окупована Росією територія у Цхінвальському регіоні Грузії	